

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

Davacı : Çelikoğlu Otomotiv Komisyonculuk Nakliyat Gıda
Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Vekili : Av. İlhan Özkan
Hanlar Caddesi, No:87/2 Alaşehir/MANİSA

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza, B 3 Blok Bilkent / ANKARA

Vekili : Av. Nuran İnan- Aynı adreste

Davanın Özeti : Kiraz alımı ve ihracatı yapan şirketlerin, 4054 sayılı

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettiklerinden bahisle, ilgili şirketlere idarî para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 24.07.2007 tarih ve 07-60/713-245 sayılı kararının davacı şirkete yönelik kısımlarının, rekabet ihlâlinin bulunmadığı, yalnız kiraz ihracatı yapmadıkları, bunun yanında yaş üzüm işleme ve ihracatı da yaptıkları, satışların %70'nin yaş üzüm üzerinden olduğu, farklı ürünlerden elde edilen gelirler de hesaba katılarak toplam ciro üzerinden ceza verilmesinin hukuka aykırı olduğu, piyasada 416 firma varken uyumlu eylem içinde bulunulması ve rekabetin engellenmesi olanağının bulunmadığı, kiraz ürününün kısa sürede tüketiciye sunulan ve fiyatı piyasadaki talebe göre belirlenen bir ürün olduğu, bu nedenle bilinçli olarak paralel hareket etmenin imkansız olduğu, üreticiler ve ihracatçılar arasında yapılan görüşmelerin ve 3,5 TL/kg- 4,5 TL/kg'den alım yapılmasının ihracatçı teşebbüsler arasında bir kartel anlaşması olmadığını gösterdiği, pestisitinin ciddi bir sorun olduğu, bu sorun için tedbir almak üzere 31 Mayıs tarihinin belirlenmesinin uygun olduğu, bu tarihin ideal bir tarih olduğu, 17.06.2004 tarih ve 04-42/519-126 sayılı Rekabet Kurulu kararı ile Sultandağı İlçesi'nden alım yapan kiraz ihracatçısı firmaların aralarında anlaşarak kiraz alım fiyatlarını belirledikleri iddiası hakkında yapılan ön araştırma sonucunda soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde karar verildiği, anılan karar ile dava konusu kararın çelişkili olduğu, piyasada sonuç doğurmayan ve etkili olmayan uyumlu eylemin rekabet ihlâli sayılmayacağı, pestisit için Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan süre talebinde bulunma zorunluluğu olmadığı, hasat için makul bir tarih belirlenerek sonuç olarak sağlıklı ürün toplandığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu kararda, aralarında davacı şirketin de bulunduğu kiraz ihracatçılarının uyumlu eylem içinde olduğuna dair herhangi bir tespitin bulunmadığı, bu teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmaya taraf olduklarının dile getirildiği, kararın açık bir kartel anlaşmasına dayandığı, bu tip bir eylemin rekabet ihlâli olabilmesi için mutlaka piyasayı etkilemiş olmasının gerekmediği, eylemin rekabeti engelleme amacı taşımasının ihlâlin gerçekleşmesi için yeterli görüldüğü, fiyat ve alım tarihinin tespitinin *per se* yasak olduğu, söz konusu kartel anlaşmasında 2006 sezonunda gerçekleştirilecek

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

ihraçlık kiraz alımlarının 31.05.2006 tarihinden önce yapılmamasının ve alımların 2,50-TL/kg'den yüksek olmamasının öngörüldüğü, belirlenen fiyata ve alım tarihine uyulmamasının ihlâli ortadan kaldırmadığı, pestisit riskinin bittiği tarihlerin 22 Mayıs ile 5 Haziran arasında değiştiği, bu tarihlerin her bir üreticinin kendi isteği doğrultusunda ilaç kullanması nedeniyle asgarî ve azamî toplama tarihlerini gösterdiği, bu bağlamda 31 Mayıs tarihinde bazı üreticilerin ürününde pestisit kalıntısı bulunma ihtimali nedeniyle, 31 Mayıs tarihinin her koşulda makul tarih olduğu iddiasının mesnetsiz olduğu, 17.06.2004 tarih ve 04-42/519-126 sayılı karar ile dava konusu kararın pek çok yönden farklı olduğu, en belirgin farkın ise dava konusu olayda yazılı ve imzalı bir kartel anlaşmasının bulunması olduğu, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın ihraçlık ürünler için kesim, toplama ve ihraç tarihlerini belirleme yetkisi bulunduğu, tarih belirlenmesi konusunda Müsteşarlığa yapılan bir başvurunun olmadığı, ancak bu başvurunun zorunlu olduğu yönünde kararda bir belirleme de yapılmadığı, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinde yer alan düzenlemenin yalnızca ilgili ciro üzerinden ceza verilmesine olanak sağlamadığı, sonuç olarak dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Zühal Aysun SUNAY'ın Düşüncesi : Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4. maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle davacı adına idari para cezası uygulanmasına ilişkin 24.7.2007 günlü ve 07-60/713-245 sayılı Rekabet Kurulu Kararının davacıya ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanununun 4. maddesinin 1. fıkrasında; belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, 4. maddede belirtilen ve doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma yazıda kısıtlama amacını taşıyan anlaşmaların hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza bu amacı taşımaya dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme olasılığı bulunan anlaşmaların yasak olduğu açıktır.

Aynı Kanununun 16. maddesinde ise, bu Kanununun 4 ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği kurul kararı ile sabit olanlara yasada öngörülen miktardan aşağı olmamak üzere para cezası verileceği hükme bağlanmıştır..

Bu düzenlemeler uyarınca, Kanununun 4. maddesinde yasaklanan davranışlardan birinin işlenmesi halinde saptanan bu davranış para cezasının konusunu oluşturacaktır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının da aralarında bulunduğu kiraz alımı ve ihracatı yapan firmaların üretilen kirazların alım fiyatlarını ve diğer koşulları belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanununun 4. maddesini ihlal ettikleri yolundaki şikâyet üzerine soruşturma yapıldığı

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

soruşturma sonucu elde edilen bilgi ve belgelerden söz konusu firmaların 22.5.2006 tarihinde Ege İhracatçı Birlikleri'nde toplantı yaptıkları ve 2006 yılında üretilen kirazların alım fiyatını ve muhtelif hususları anlaşarak belirledikleri, anlaşmaya varılan hususların tutanak altına alındığı, anlaşmaya katılan firmaların süreç içinde ortaya konulan davranışların anlaşma konuları ile uygunluk gösterdiği, davacısında bu oluşum içinde yer aldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, davacısında aralarında bulunduğu ve sözü edilen anlaşmaya katılan firmaların eylemlerinin 4054 sayılı Kanunun 4.maddesi kapsamında ihlal oluşturduğu sonucuna varıldığından, dava konusu kararda hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkimi'nin açıklanması, dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava; davacının da aralarında bulunduğu kiraz alımı ve ihracatı yapan bazı şirketlerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettiklerinden bahisle, ilgili şirketlere idarî para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 24.07.2007 tarih ve 07-60/713-245 sayılı kararının davacı şirkete yönelik kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma yada kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

- a.Mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,
- b.Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,
- c.Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,
- d.Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,
- e.Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,
- f.Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetinde alıcı tarafından

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arzedilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonominin ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlerle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkca yasaklanmış olup; 16. madde hükmü ile 4. maddede yasaklanmış davranışları gerçekleştirdikleri Kurul Kararı ile tesbit edilenlere para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ilk fıkrasında, "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir." denildikten sonra, bunun koşulları, "a) Malların üretim ve dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olarak

fazla sınırlanmaması" olarak sayılmıştır. Bu maddenin son fıkrasında da, "Kurulun birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği ifade edilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, kiraz ihracatı yapan bazı firmaların 22.05.2006 tarihinde Ege İhracatçı Birlikleri'nde bir toplantı yaptıkları ve toplantıda 2006 yılında üretilen kirazların alım fiyatını ve diğer koşulları anlaşarak belirledikleri ve bu eylemlerinden dolayı kiraz üreticilerinin mağdur olduğu iddialarıyla yapılan şikâyetler üzerine gerçekleştirilen soruşturma sonucunda, 22.05.2006 tarihinde Ege İhracatçı Birlikleri'nde bir toplantının yapıldığı, bu toplantıda belli kararlar alınarak bu kararların tutanağa bağlandığı, elde edilen bu tutanağa göre, kiraz ihracatçısı bazı teşebbüslerin 2006 yılı sezonunda yapılacak olan kiraz alımlarına 31 Mayıs tarihinden sonra başlaması ve alınacak kirazlar için en fazla 2,50 TL/kg ödenmesi hususlarında anlaşarak bir alım karteli oluşturdukları, söz konusu belgede 10 kiraz ihracatçısının imzası bulunurken 7 firmanın da alınan kararlara uyacağı yönünde taahhütte bulunduğu bilgisinin yer aldığı, ayrıca söz konusu kararların uygulanmasını sağlamak için

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

Ahmet Yavuz'un (Yavuzlar şirketi ortağı) koordinatör olarak görevlendirildiğinin belirtildiği, 22.05.2006 tarihli tutanak ile ortaya çıkan kartel anlaşmasının taraflarının, bahse konu tutanağı imzalayan teşebbüslerle, bu tutanağı imzalamadığı halde kartel anlaşmasına uyma iradesini ortaya koyan teşebbüslerden oluştuğu, ilgili tutanağı imzalayan teşebbüslerin, soruşturma konusu kartel anlaşmasının etkisine ve uygulanmasına bakılmaksızın doğrudan sorumluluk altında bulunduğu, bu firmaların; Alara Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi, Yavuzlar Gıda Maddeleri İthalat İhracat ve Pazarlama Limited Şirketi, Cena Dış Ticaret ve Tarım Ürünleri Sanayi Anonim Şirketi, Pia-Frucht Gıda Lojistik ve Dış Ticaret Limited Şirketi, Çelikoğlu Otomotiv Komisyonculuk Nakliyat Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi, Er-şah Gıda İthalat İhracat ve Ticaret Limited Şirketi, Sultan Tarım Ürünleri Gıda Sanayi Ticaret Limited Şirketi, Dönüş İthalat İhracat ve Ticaret Anonim Şirketi, Andiç Gıda Tekstil Makina Taşıma Limited Şirketi, Paşam Tarım Turizm Gıda Sanayi Pazarlama Limited Şirketi olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl eden bir anlaşmada, medenî hukukun aradığı geçerlilik koşullarının bulunmasının gerekmediği, rekabet hukuku bakımından, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı bir anlaşmaya ilişkin sorumluluktan bahsedebilmek için, ilgili anlaşmaya uyma iradesinin gösterilmesinin yeterli olduğu, bu noktadan hareketle, soruşturma konusu kartel anlaşmasını somutlaştıran tutanağı imzalamadıkları halde, kartel anlaşmasına uyma iradesi beyan ettikleri tespit edilen teşebbüslerin sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla bu teşebbüslerde böyle bir iradenin var olup olmadığının araştırıldığı, bu iradenin varlığının belirlenmesi için, söz konusu teşebbüslerin 2006 sezonunda kartel anlaşmasının uygulanmaya başlandığı günlerdeki alım davranışlarının incelendiği, yapılan inceleme sonucunda elde edilen bilgiler çerçevesinde, Antalya Dış Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi ve Gök İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin anlaşmaya uyma yönünde bir iradeye sahip olmadıkları ve dolayısıyla soruşturmaya konu kartel anlaşmasıyla ilgili bir sorumluluklarının bulunmadığı kanaatine varıldığı, Lara Dış Ticaret Limited Şirketi ve Köklü Tarım Nakilye Petrol Ürünleri Gıda Sanayi Ticaret Limited Şirketi'nin fiyat hareketlerinde kartel anlaşmasına uyum göstermemelerinden ve ayrıca 31 Mayıs tarihinden önce alım yapmama davranışlarının kartel anlaşmasında karara bağlanan boykot ile ilgili olduğuna dair yeterli ve inandırıcı delil bulunmaması nedeniyle soruşturmaya konu kartel anlaşmasıyla ilgili bir sorumluluklarının bulunmadığı kanaatine varıldığı, soruşturma kapsamında edinilen bilgilere göre, Başer Tarım Gıda Sanayi ve Ticaret Pazarlama Anonim Şirketi, Ana Meyve Tarım Ticaret Limited Şirketi ve Barış Deniz Uluslararası Tarım Ticaret İthalat İhracat Sanayi Anonim Şirketi'nin söz konusu anlaşmayı imzalamadıkları halde kendilerine ulaşıldığı ve anlaşmaya uyacakları yönünde taahhütte bulduklarına yönelik bilgi ve bulgulara ilaveten, piyasadaki fiyat hareketlerinde kartel anlaşmasına uygun davrandıkları anlaşılmakta olduğundan, anılan şirketlerin Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettikleri kanaatine varıldığı gerekçesiyle, ihlâli tespit edilen şirketlere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu Rekabet Kurulu kararının alındığı anlaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2008/3116
Karar No : 2011/5613

Bu durumda; işlem dosyasında yer alan bilgi ve belgeler incelendiğinde, 22.05.2006 tarihinde Ege İhracatçı Birlikleri'nde yapılan toplantı sonucunda düzenlenen tutanağa göre, kiraz ihracatçısı bazı teşebbüslerin 2006 yılı sezonunda yapılacak olan kiraz alımlarına 31 Mayıs tarihinden sonra başlaması ve alınacak kirazlar için en fazla 2,50 TL/kg ödenmesi hususlarında anlaşarak bir alım karteli oluşturdukları, söz konusu belgede davacı teşebbüs dahil 10 kiraz ihracatçısının imzasının yer aldığı görülmekte olup, aralarında davacı şirketin de bulunduğu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettikleri açık olduğundan, Rekabet Kurulu'nca usulüne uygun olarak yürütülen soruşturma sonucunda davacı şirkete, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca 2005 yılı gayri safi geliri üzerinden %0,5 (binde beş) oranında 53.584,65-TL idarî para cezası verilmesine ilişkin dava konusu Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinde, bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirin yüzde onuna kadar para cezası verilebileceği, Kurulun para cezasını verirken, ceza uygulanan teşebbüs veya teşebbüslerin pazar içindeki gücü, muhtemel zararın ağırlığı gibi unsurları dikkate alacağı belirtilmiştir. Anılan hükümdeki; "gayri safi gelir" kavramı ile teşebbüsün pazar içindeki gücü esas alınarak gayri safi gelir unsurları arasında bir ayrıma gidilmediğinden, davacının para cezasının hesaplanmasında gayri safi gelirin yanlış belirlendiği, yalnızca ilgili ürün pazarına ilişkin cironun dikkate alınması gerektiği yolundaki iddiası yerinde görülmemiştir.

Davacının diğer iddiaları da, dava konusu işlemi sakatlayıcı nitelikte bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.100,00-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, aşağıda dökümü yapılan 105,20-TL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 06.12.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Turan	Zümrüt	Taci	Zeki
ÖZTÜRK	KARAKAYA	ÖDEN	BAYHAN	YİĞİT

Yargılama Giderleri :

Başvuru Harcı	: 21,40.-TL
Karar Harcı	: 28,90.-TL
YD Harcı	: 22,90.-TL
Posta Gideri	: 32,00.-TL
Toplam	: 105,20.-TL

